

Werkgroep "Kiezen voor eenvoud en laag(st)geschoolden"

Per adres: Baron Holvoetlaan 80,
8658 Dadizele

Verantwoordelijke: Jos Maertens
Telefoon op werkdagen tussen 19 en 20 uur:
056/ 50 10 28
Tijdens de kantooruren: 051/ 22 24 00

Dadizele, 12 januari 1990,

aan de Redactie van

P E R S M E D E E L I N G

naar aanleiding van 15 januari, startdag van het
INTERNATIONAAL JAAR VAN DE STRIJD TEGEN HET ANALFABETISME.

Geachte,

Op de startdag van het Internationaal jaar van de strijd tegen het analfabetisme vragen we uw aandacht voor volgende punten die we op latere datum of bij navraag uitgebreider zullen toelichten.

We beperken ons hier tot het analfabetisme in Vlaanderen gezien analfabetisme in bijvoorbeeld derdewereldlanden toch andere kenmerken en oorzaken kent.

1. HET INTERNATIONAAL JAAR VAN DE STRIJD TEGEN HET ANALFABETISME MOET BIJ ONS VOORAL EEN STRIJD VOOR EEN EENVOUDIGER EN DUS VLOTTER AANLEERBAAR NEDERLANDS WORDEN !

Toelichting:

Analfabeten (wat een naam!) zijn mensen die de taal niet of onvoldoende kunnen spreken, lezen en schrijven. Het ligt voor de hand dat men bij het onderzoek van de oorzaken in de eerste plaats dient na te gaan of de taal zelf niet een extra-moeilijk gegeven is dat zeer veel uitspraak-, lees- en schrijfsproblemen uitlokt!

Voor ons staat het volgende overduidelijk vast: de veel te hoge moeilijkheidsgraad van ons Nederlands vormt veruit de belangrijkste reden waarom Vlaanderen 300.000 taalzwakke en zelfs ongeletterde mensen telt.

Vooral de vele spellingsregels en hun talloze afwijkingen, samen met de zeer moeilijke spraakkunst, zorgen voor het volgende:

- In het onderwijs gaat veel te veel tijd verloren aan spellings- en spraakkunstonderwijs, En dit met zeer zwak rendement en ten koste van tijd voor het begrijpend lezen, voor langere speeltijden, meer muzische vorming, handenarbeid, bewegingsopvoeding,

Naar een eenvoudiger, meer doorzichtige en overzichtelijke samenleving

Naar een samenleving met ruim aanbod van eenvoudige jobs

informatica, verkeersles,...

Dus zowel pedagogisch maar ook onderwijs-economisch onverantwoord tot en met!

- Veel te veel kinderen maken volstrekt nodeloze mislukkingen mee. Het taalonderricht is voor hen een lijdensweg. De taalproblemen wegen door op vakken waarbij taal een rol speelt ... Sommige kinderen dragen blijvende sporen en raken psychisch verminkt door de vele uitgelokte faalervaringen. Waarstaan we met de rechten van het kind?

- Veel te veel mensen blijven ongeletterd en taalzwak! Dit is zeer ergerlijk: zij kunnen niet naar behoren het Nederlands als instrument gebruiken om voor eigen rechten op te komen en een zelfstandig leven uit te bouwen. Dit vormt het onbeschaafde en onbeschofte karakter van een taal die daarom moeilijk een 'cultuurtaal' kan genoemd worden.

De dringendste opdracht van onze beleidsverantwoordelijken bestaat erin ons Nederlands (uitspraak, spelling, spraak-kunst) zo eenvoudig mogelijk te maken! Hier dragen het Ministerie van Cultuur en de Nederlandse Taalunie een uiterst belangrijke verantwoordelijkheid.

Wij staan een spelling voor die op fonetische basis rust of klankvast is. Dit betekent dat de gesproken taal via een beperkt aantal eenvormige afspraken kan worden uitgeschreven. Alle klanken komen in het geschreven woordbeeld voor. Dus geen onzinnige valkuilen meer van woorden die letters bevatten die niet eens verklankt worden, of woorden waarbij men klanken hoort die in het geschreven woordbeeld niet voorkomen, of letters die op meerdere wijzen kunnen worden verklankt! Uitspraak- en schrijfwijze sluiten nauw op elkaar aan en bevorderen zo sterk het leerproces.

Bij deze opdracht dienen onderwijsmensen te worden betrokken die ervaring hebben met taalzwakke kinderen en volwassenen en die begaan zijn met het zoeken naar een Nederlands dat zo weinig mogelijk fouten uitlokt.

Deze opdracht is werkelijk de meest fundamentele die moet uitgevoerd worden om bij ons het aantal taalzwakke mensen gevoelig terug te dringen.

Waarom: hier wordt het instrument zelf aangepakt en drastisch vereenvoudigd. Analfabeten weten juist dit instrument niet te beheersen ('taalbeheersing' noemt men dat!). Deze opdracht gaat heel wat verder dan (oppervlakkige en soms zeer tijdelijke) inspanningen ten aanzien van de doelpersonen zelf, de lees- en schrijfprojecten, het onderwijs dat zo-gezegd (hier en daar zal dit wel waar zijn) faalt...

Deze kwestie vinden we zeer essentieel voor de strijd tegen het analfabetisme in Vlaanderen. Het is voor ons niet te begrijpen dat organisaties als UNESCO, Alfabetisering Vlaanderen en de Koning Boudewijnstichting dit punt niet eens ter sprake brengen bij hun onderzoek naar oorzaken en aanpak.

Het is duidelijk dat de strijd tegen het analfabetisme in bv. engels-, frans- en duitstalige landen evenzeer moet gericht zijn op een drastische vereenvoudiging van de voertaal. Moeilijke talen leiden tot analfabetisme. Ook in de derde-wereldlanden moet men hiervan sterk bewust zijn.

2. ANDERE DRINGENDE OPDRACHT: STOP ONMIDDELIJK DE NEPSTATUTEN BINNEN DE LEES- EN SCHRIJFPROJECTEN !

Beste ministers: 'Nepstatuten dienen voor nep-begeleiders van nep-mensen! Nepstatuten wijzen hier noch min noch meer op een nep-beleid van nep-ministers'. Excellenties en beleidsverantwoordelijken: 'Nepstatuten getuigen van gebrek aan eerbied voor de taalzwakke mensen en hun begeleiders. Hen vernederen is beschamend grof!'
De lees- en schrijfprojecten verdienen een degelijk geschoolde personeelsomkadering, dit met een volwaardige beloning en statuut!

3. MET ZIJN ALLEN, EN BELEIDSVERANTWOORDELIJKE OP KOP, MOETEN WE VREEMDE WOORDEN EN BASTAARDWOORDEN VERMIJDEN.

Taalzwakke mensen haken bij deze pest-woorden af. Het leren lezen (verklanken) van vreemde woorden en bastaardwoorden is uitermate moeilijk en soms onmogelijk. Deze woorden hebben voor vele mensen geen enkele betekenis, ofwel een verkeerde betekenis!

We moeten volledige voorrang geven aan Nederlands-eigen woorden. Beleidsmensen, kranten en openbare instellingen allerlei (o.a. radio en TV) moeten hierbij het goede voorbeeld geven!

In dit verband is de tekst '1990 International literacy year' op de UNESCO-affiche zeer ongepast. Wie opkomt voor taalzwakke mensen moet het goede voorbeeld geven en dit dus zeker niet in het Engels doen! Waarom deze tactloosheid die getuigt van ondeskundigheid.

Spijtig en voor ons even onbegrijpelijk dat de organisatie Alfabetisering Vlaanderen deze engeltalige affiche hielp verspreiden.

4. HET OFFICIEEL TAALGEBRUIK MOET DRINGEND VEREENVOUDIGEN !

Wie al met een achterstand aanvangt, wordt door het overmoeilijke taalgebruik (onleesbaar of niet te begrijpen) nog verder achteruitgesteld. Dit vergroot de sociale kloof en brengt een ongeoorloofde verdrukking naar de samenlevingsrand reweeg! Kansarmoede als gevolg van te moeilijk taalgebruik...

5. DE SAMENLEVING MOET DRINGEND VEREENVOUDIGEN OP ALLE TERREINEN WAARMEE HET GROTE PUBLIEK EN DUS OOK DE TAALZWAKKE MENSEN TE MAKEN KRIJGT.

Beleidsmensen en vooral politiciers kunnen hier zeer veel concreet (wetgevend) werk leveren. Wij pleiten voor politiciers-van-de-eenvoud die zelf een duidelijke en eenvoudige taal gebruiken en die ijveren voor het vereenvoudigen en het meer overzichtelijk en doorzichtig maken van onze samenleving. Dit alles maakt de integratie van laaggeschoolde en taalzwakke mensen stukken gemakkelijker!

6. TENSLOTTE VRAGEN WE DRINGEND EEN SCHOOLWETGEVING DIE BETER WAARBORGT DAT TAALZWAKKE EN ZWAKBEGAAFDE LEERLINGEN GEEN SCHOOLSE VERWAARLOZING OPLOPEN.

Deze leerlingen kunnen momenteel niet tijdig genoeg rekenen op een deskundige hulpverlening. Hun achterstand neemt door schoolse of didactische verwaarlozing nog toe. Waar buitengewoon onderwijs aangewezen is moeten grotere inspanningen gebeuren om de overgang naar dit buitengewoon onderwijs te bewerkstelligen. Ondermeer door het lesurenpakket van de verwijzende school te verhogen (belonen) of te verlagen ingeval de verwijzing te laattijdig of niet eens gebeurde (bestrafen). Leerkrachten in aanpassingsklassen moeten ondermeer in bijzondere taaldidactiek gespecialiseerd zijn. Al te veel worden deze klassen toevertrouwd aan leerkrachten zonder voldoende ervaring of aan leerkrachten die omwille van gezondheidsredenen of hoge leeftijd de spanningen van een normale klasgroep niet meer aankunnen.

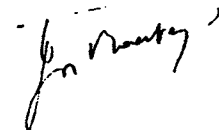
Tot zover dit beknopt overzicht. .

Na de vele jaren van groei naar over-complexiteit mag wel bewust werk worden gemaakt van vereenvoudigingen en het wegwerken van nodeloze knelsituaties.

Veel dank voor het behartigen van onze beweging voor meer eenvoud. Ondermeer minderbegaafden, laaggeschoolden en mensen met taalproblemen zullen u dankbaar zijn!

Hopelijk tot nader contact,

Hoogachtend,

Jos Maertens,
Voorzitter-orthopedagoog.